

HIND 5 SENTI

Õpilasteleht

NR. 4. 21. OKTOOBRI 1936. V AASTAKÄIK

W
einakuu päev oli soe kui pühadeelne saun Heina-kõrski ei liikunud. Suured sünged pilved täis vihma kogunesid pääkohale. Istusime supelrütides maasikalavade vahel ja maiustasime. Ei kartnud kõuekärgetusi ega esimesi vihmapiisku. Varsti ujus aga pehme sammal-iste — nüüd maast üles ja majja!

Künnisel sundis meid peatuma linnupoegade hale piiksumine. Unnesid märjad rüüd ja vihm. Kohe asusime asja lähemalt uurima. Selgus, et katuserennis võitlevad vooluga kolm linnumaimukest. Tõime redeli ja päästsime merehädalised. Toas rekvireerisime vanatädi keradekorvi. Sinna aetasime pehmele puuvillale maimukesed, katsime soojalt kinni ja pistime leigesse praeahju. Ise istusime hommikumaaalastena lahtise peldi ette ja katsusime Kõogi-Triinule auku pähe rääkida, et pliidi alla ennem tulelõket ei tehtaks, kuni meie hoolealused kuivavad.

„Ei mul ole selle vastu midagi,“ vastati, „sööge aga siis õhtuks toorest kala ja rüübake värsket kaevuvett päale!“ Lubasime võileiva ja maasikatega leppida. „Ja mis ma siis kaladega teen? Kutsun naabri-kassid külla? Enne aga ajage en-

dile kuivad supelpüksid jalga, kasid ei salli märga! Näe, põrandal ju terve loik!“ torises Triinu.

Päale vihma võtsime aia uurimisele. Ei leidnud kustki lagunud linnupesa. Kõik neli — suitsupääsukese, aed-pöösaslinnu ja kaks linavästriku elamat olid terved. Asusime kärbeid püüdma. Ei neid olegi nii kerge leida päale äikest! Siiski kogusime mõned alustassile. Sää! avanes kõõgiaken ja meie tubli toidusepa hääl hüüdis:

„Üks piiks käis juba!“

Jooksime saagiga kööki.

„Peske aga nüüd käpad puhtaks! Kärbsed on kole räpased. Ja sina, Uudo, ära häiga käsi ühtegi vastu pehmet kohta. Vett ja seepi majas küllalt!“

Täitsime kiires korras käsku. Siis eemaldasime korvilt katte. Puhtal puuvillal lamas kolm mustjashalli maimukest, silmad kalliskividena säravad, mustad nokad kui teravad pliiaitsisööed, sabad nagu kalal. Kellele kuulusid meie kasulapsed? — Väike terav nokk: kärbse- või ussi-püüdja, s. o. häätegiija; kalasaba — purtpääsuke! Aga mustjashall? Purtpääsuke on sinine. Ka ei olnud meie purtpääsukesi maja läheduses näinud.

„Srii—srii,“ kostis korvist. Katkestasime oma kasulaste päritoluuuringu.

„Srii—srii!“

„Jah! Kohe!“

Avasime küünega ettevaatlikult

„KLIISTRITE“ puhul

„Õpilasteleht“

28. okt. ei ilmu.

Järgmine number ilmub

4. nov.

tillukese noka ja pistime kärbse maimukesele kurku. Magus pala neelati tänuga alla. Varsti tühjenes alustass. „Sellest peaks jätkuma,“ arvasime, „igähele kuus seitse kärbest õhtusöögiks!“

Katsime oma hoolealused soojalt ja viisime käsikambrisse magamistoat kõrval.

Hommikul ärkasime kell viis. Käsikambrist kostis äge ja hale: „Srii—srii!“ Kohe olime jalul ja kärbsejaht läks lahti. Teiste lindude emad toitsid juba ammu oma maimukesi. Meie hoolealused aga nälgisid. Ega linnuema elu ole kerge! Kärbsesaak polnud just rikkalik, aga parem kui mitte midagi. Maimukesed avasid noka ja neelasid kurkupistetud kärbse magusasti alla... Kohe aga avanesid kollase äärega suukesed uuesti:

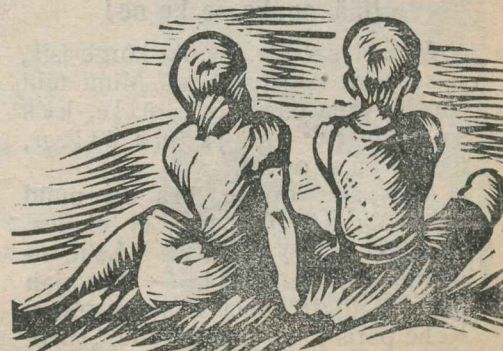
„Srii—srii! Palun veel!“

Lõunaks harjusid lapsukesed kasuvanemate toitmisviisiga. Ilmusid näpud üle korviääre, kohe venisid väikesed kaelad tolli või kahe võrra pikemaks, avanesid nokad ja: „Srii—srii, süüa!“ Lõbu oli laialt, aga ka muret: kust võtta kolmele kärbeid? Uudo mõtles igasugu tehnilisi vahendeid. Tulemuseks oli viisteist kuni kaksikümmend kärbest tunnis. Need kadusid kui veetilk kuumal kivil. Katsusime õiglaselt toidupoolist jagada, kuid üks piikusdest oli teistest tugevam ja napsas tihti venna või õe kärbse. Ristisime ahne „võrukaelaks“.

Lapsukesed kosusid ja kasvasid. Pääd muutusid siniseks. Nüüd olime kindlad — purtpääsukesed, suured häätegiija, kärbse-, sääse- ja kihulasepüüdjad.

Kasuvanemad olid aga õhtuks väsinud kui muistsed rehelised, kuid tuju ja isu oli häa.

(Järg lk. 4).

Tallinna koolivalitsuse juhataja J. Kents

Kohustused...

Kohustused... Eks ole igal inimesel mitmesuguseid kohustusi. Ühel on neid rohkem, teisel vähem. Ja egas õpilasedki vabad ole kohustusist.

Esimesed ja kõige lähemad kohustused on ju igal inimesel ikka kohustused iseenda ja oma vanemate vastu. Tuntuim kohustusist iseenda vastu on kohustus oma kõhu vastu. Eks ole, kui pisutki looduses ringi vaadata, on lugu ikka nii, et igale elusale olevusele on kõht kõige kurjemaks peremeheks. Ja see peremees ei anna inimesele rahu mitte poolekski päevaks. Nädalaist ei maksa juba mõeldagi... Kõht peab saama ikka oma osa! Katsuge kõhule vastu vaielda, jänni jääte alati. Seepärast ei tulegi mõistlikul inimesel mõttesse, et maha salata kohustusi oma kõhu vastu.

Samuti vastuvaieldamatud ja iseenesest mõistetavad on lapse kohused vanemate vastu ja vanemate kohused lapse vastu. Ja siit sammuke edasi on samuti iseenesest mõistetavad ja vastuvaieldamatud ka need kohustused, mis on igal inimesel ühiskonna vastu, eriti aga kohustused oma rahva ja riigi vastu. Ja need kohustused on veel palju suuremad, on palju ausamad kui

kohustused ainult iseenese vastu. Need kohustused on ühenduses a u küsimusega.

Ka teid, mu noored koolisõbrad, kutsuvad igal sügisel jälle uuesti kohustused oma rahva ja riigi vastu! Igal hommikul kooli minnes täidate teie suurt rahvuslikku ja riiklikku ülesannet, täidate kooli kohustust! Pääle rõugepanemise kohustuse on ju kooli kohustus lapse ja noorinimese ees suurimaks ja tähtsaimaks rahvuslikuks ja riiklikuks kohustuseks.

Läbi vihma ja pori, läbi tuisu ja tormi kooli minnes, koolist tulles, koolis olles ja kodus tunde ettening järevalmistades täidab iga koolinõor rahvuslikke ja riiklikke kohustusi. Olgem selles alati teadlikud ja täitkem neid kohustusi ka alati innuga ja auga, sest enese au on ka meie rahva au.

J. KENTS.

Noorte elu

Kuna noorte-organisatsioonide osatähtsus koolinoorte elus on järjest tõusnud, tahab „Õpilaslaseht“ vaatluse alla võtta kõiki neid küsimusi, mis puudutavad praegu meie organiseeritud noori, olgu need siis ENPR liikmed, noorkotkad, skaudid, gaidid, kodutütreid või ÜENU noored. Kõigi nende noorte soovidele ja muredele on organiseeritud noorte nurga veerud avatud.

Et pakkuda kõigile organiseeritud noortele ülevaadet meie praegustest noorsoo-organisatsioonidest ning nende sihtidest, selleks hakkab „Õpilaslaseht“ ilmuma pikem ülevaade kõikidest noorsoo-organisatsioonidest Eestis.

Noorsoo-organisatsioonide seadus

Juba kauemat aega on päevakorral olnud meie noorteorganisatsioonide korraldamine seaduse abil. On arutatud riikliku organiseerimise moodust.

Uue seadusega on kindlustatud seniste noorteorganisatsioonide töö, ning seadus võimaldab neile isegi soodsamaid tööttingimusi kui enne.

Nimelt peab uuestiloodav noorte-ameet hoolitsema selle eest, et organiseeritud noorte elus oi tekiks väärnähteid ning, et noorteorganisatsioonidel oleks ka majanduslikke võimalusi oma töö edukaks läbiviimiseks. Nii oleks loota, et peagi laheneb teravaks muutunud platside, ruumide ja muude vahendite puudus.

Noorte kohtud

Lähemal ajal on loota uut noorte kohtute korraldust, mille kallal töötab praegu riigikohtu esimees Parts.

Arvatavasti tuleb kaks noortekohtut: Tallinnas ja Tartus.

Noorte-organisatsioonidele

„Õpilaslaseht“ on tänulik, kui võimalikult paljud noorte organisatsioonid ja rühmitused saadaksid meile andmeid oma tegevusest, huvitavaid töid, kirjeldusi jne., teataksid lähenevaist organisatsiooni või nende juhtide juubeleist. „Õpilaslaseht“ on seni olnud erapooletuks sidemeks kõigi Eesti noorte vahel, ja see side tiheneb, kui iga organisatsioon teeb enesele kohustuseks informeerida „Õpilaslasehte“ oma üritustist ja soovidest.

Hää onuke-se-ke-ne!

Minust sai üle õõ üks kõrge isik, üks väega tähtis mees. Minu täht tõusis vanasõna järele: ütles, kes su sõbrad on, ja ma ütlen, kes sina oled.

Arva ära, onuke, kes on nüüd mu sõbrad! Teadagi, et ei tea. Arvates sa ka ei arva. „Lehetoimendaja!“ — Jaa! — On jah päris kindlasti tema isi minu sõber. Kohe päris nagu omasugune, „sina“ ütles ja kõik.

Tutvus algas nii. Mina läksin Tartu linna, s. o. isa võttis mind kaasa, kui läks lehma müüma. Kui siis olid kõik müümad müüdnud ja ostud ostetud, kondisime „nasati“ Rüütliis, kui äkki kuulen seljataga oma nime: „Värdis!“ Ma polnud laisk ümber pöörama, ja näe! võõras härra, kohe isanda moodi pikk mees, seisab vastakuti.

Kõik tuli nii äkki, et mul polnud aega viisakaski olla, vaid küsisin kohe: „Mes sa must tahad?“ — Aga tema kohe, et: „Tere! Noormees, kas oled ikka Värdis isi või? Mina olen lehetoimetaja. Kuidas Sul siis nüüd läheb koolis ja mis on ka uuemat või sedasi?“ —

Ei saand ma alguses suurt midagi vastata, aga kus tema pajatas ikka edasi. Sain siis mina aru, et oi!... missuguse kõrge isandaga olen kokku sattunud. Ei seesuguseid sõpru ole teistel! —

Nüüd on jäme ots minu käes...

Võin maksa kätte kõigi'e, kes mulle liiga teinud või teha kavatsesid. Sugugi mitte käevare rammust, vaid suurte tarkade moodi puha kirjasaõna kaudu. Toimetaja ütles mehesõna, et ütles aga meile, küll me lehte toimetame, kõik, mis keegi teeb, või jätab tegemata.

Tegin siis juttu omast elust. Võtsin suhu mõnegi „vingamehe“. Nimetasin ka K ä k i - L i i d e t, kes võistleb minuga 2. koha pärast numbrite suhtes. Kirusin klassivanemat, et ütles kirjutas juba siis, kui ma alles mõtlesin vahetunnil klassi minna. Eks neid saand kõnelda kõikesugust...

Muidu elan hästi. Pean muidugi nüüd kõiki hästi silmas pidama ja tegusid tähele panema, et oleks toimetajale midagi kõnelda, kui jälle temaga kokku saan. Võibolla see juhtub juba järgmisel nädalal.

Ela siis hästi.

Värdis.

Me oma sulega...

1334! Nii palju sedgeid tõi post võistlustööde hinnateks. Tulemuste kokkuvõtmine andis hulga tööd, pole veel lõpul ning ilmuvad järgmises numbris. Siinkohal eestkätt — TANU!

Teodor Kont

V.

Tormiga järvel

Miski nagu kolksatas läbi une. Argates ja silmi hõõrudes kuulsin, kuidas väljas möllas torm, ragistades pajuoksi. Vend Aimre koputas mind üles. „Ta tahab vist püünised välja tuua,“ mõtlesin ma. „Kole on niisuguse ilmaga järvele minna.“

Tuli kohe meele, kuidas hiljuti leidsid ühed järve põhjas külma haua.

„Täna küll ei lähe!“ Jäin tükiks ajaks suikuma. Kuulsin jälle, kuidas ema hüüdis: „Mis sa veel magad, kui ei saa üles! Minge tooge püünised välja! Ega neid sinna tohi jätta.“ Seda ütles ta õige pahaselt.

„Saab kohe!“ oli mu lühike vastus. Ronisin üles, riietusin ja läksin ilma vaatama. Aimre seadis juba püünise latte. Kohe lõin ka mina abiks ja peagi olid ettevalmistused tehtud. Siis ütlesin vennale: „Ega me kahekesi küll jõua minna, peame mõne appi kutsuma.“

„Õige ta nüüd on,“ rääkis vend.

„Hää küll, ma lähen kutsun!“ hüüdsin talle vastu ja jooksin lähema naabri poole. Endel pidi just sööma hakkama, kuid lõi käega ja ütles: „Kaua ma sääl käin, varsti olen tagasi. Ema, ära sööki laualt ära panegi.“

Juba ootas Aimre paadis. Me hüppasime Endeliga ka paati ja sõit algas otse Venemaa poole. Paat kõikus lainetel, nagu oleksid teda nägematud käed kiigutanud. Varsti kuuldus poiste häält: „Pea sa õieti tüüri, muidu sõidame viimati ei tea kuhu.“ Juba paistis veest püünise latt.

„Ole sa kärmas, latt paistab!“ oli kuulda tüürmanni hüüdu. Laine viskas paadi otse lati pihta ja ma haarasin ruttu latist kinni. Nüüd algas see kõige suurem ja osavam töö — püüniste väljavõtmine. Enne kiikus paat sinna ja tänna, kuid nüüd ei saanud enam nii. Kui nõör on peos, siis pead hoolas olema, et nõör katki ei läheks. Uhtlasi peab selle järele paati hoidma. Kui laine viskab, siis peab nõöri järele andma, et katki ei tõmba. Kõige hullem oli see, kui kala tuli püünisest ära võtta. Laine pildus paati siia ja sinna, ning kalade püünisest väljavõtmine pidi pooleli jääma, tüki töö järele paistis juba püünise teine latt ja nõör lõppes. Tõmbasime lati välja ja päästisime nõöri küljest.

Meie teada oli suur töö ja vaev nähtud, kuid see seisis alles ees. Pöörasime paadi ümber ja hakkasime koduranda sõudma. Juba tüki tööd olime teinud, kuna paat oli väga vähe edasi nihkunud.

„Ega vist muud nõu üle ei jää, kui laseme pärituult Venemaa randa,“ rääkis Endel. Seda kuuldes ehmusin väga, sest venelastest olin kuulnud palju halba.

„Kas sa nalja teed?“ lausisin Endelile.

„Mis nalja, sa ju näed, et enam edasi ei jõua sõuda,“ sõnas Endel, kes näis õige pahane olevat. Aimre ei jätnud järgi, kaapis ikka niipalju, kui tal jõudu oli. Ka mina ei jätnud järele. Seda nähes hakkas ka Endel uue hooga sõudma. Ometi lõpuks märkasime, et tuul oli pisut vaikinud ja me jõudsime natukehaaval edasi. Kui mõla puutus juba põhja ja sai tagant tõugata, lausis Endel:

„Ei maksa kunagi lootust kaotada.“

Tuul oli tasaseks jäänud ja mina hakkasin kalu püünisest välja võtma, kuna teised juhtisid paati koduranda. Õnnelikult jõudsime paadiga purde juure. Rahvast jooksis kui murdu kokku ja kõik olid rõõmsad, et olime õnnelikult tagasi saanud. Oh seda pärimist, mis nüüd oli. Igaüks tahtis kõike teada saada, ning meie tõusime nende silmis otse

S. BAUMAN

V.

KAMINA ÄÄRES

*Tuul ulub õues, kõle sügistuul.
Langevad lehed; pea raagus on puud.
Hinge tumestab vinge põhjatuul.
Meenub päike, helged suvekuud.*

*Kamina ääres mu pilk kiindunud puule,
silmitsen säravat leekide mängu.
Kostab kurblik lauluviis tuule,
sõormeisse tungib suitsuhõngu.*

*Näen, ahnelt haarab puud hüplev tulekeel.
Varsti ta'st jäänud vaid hõõguma süsi.
Tahes haarata kõiki, mis järgi veel,
hüpleb ja kargleb ta, paigal ei püsi.*

*Istudes hämaras mölguvad mõtted
möödunud juhtumeist, möödunud ajast.
Silme eest mööduvad üksikud hetked,
eraldav loor kaugeist sündmusist vajub.*

kangelasteks. Võtsime kalad ja püünised paadist välja ja asetasime paadi oma kohale. Hommikul läksime välja ja nüüd on juba lõuna. Koristasime kraami kokku ja läksime rõõmsal meelal koju.

Kartul veereb Argentiinasse

Kartuli väljavedu on praegu täies hoos. Meie kartulitel on leidunud hää turg Argentiinas. Sää on suur tarvidus kartulite järele, kuna meil on neid külluses. Tallinna sadamas toimub hoogne kartulite laadimine. Väljavedu toimub põllutööstuste teeriumi kontrolli all.

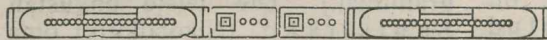
Neeger Tartu ülikoolis

Möödunud nädalal ilmus ülikooli kantseleisse neeger Whitefield, kes avaldas soovi astuda ülikooli õppima arstiteadust. Teekond (Washingtonist Tartusse) on W. kõneluste järele olnud palju pikem kui ta oli esialgu arvanud. Tartus on ta praegu üldiseks kõneaineks.

Kirjavastused

Viiking: Kasukakrae on hää asi ja ootab korda.

H. K. Elu kulunud ja segane. Ei.

ILME HELMESTE

V.

LAADAL

*Jõuk lihunikke nagu kari ronki
maamehelt tingimas ta loomalt hinda.
On sõimu ohtralt, kõmav naergi rohke,
härg laitust saab, ta mant ei siiski minda.*

*Kaup sobib lõpuks, meister kulund
pungast
loeb pihku müüjale nüüd rahatähti.
Loom lahti sõlmitakse vankri pulgast,
tal ostja märki juba karvus nähti.*

*Lõa uue seovad sellid talle sarvi
ja karja juure alustavad retke.
Härg punnib vastu, sõrad vaotab sarvi,
piits nähvab vanne, kuulekas ta hetke.*

*Kui kari koos ning muret vähem meeltel,
on sellejõugust kuulda juttu laia.
Pikk tee pea algab koju, linnameestel,
kuid loomad tee viimne — t a p a m a j j a.*

Linoöl:

H. Kuulman

M. O.

Matkakiri

Tuhandjärve maalt

Oli kaunis juunikuu hommik, kui asusin teele — Soomereisiks. Laev väljus kell 10 hommikul. Päike oli juba parajas kõrguses, et anda mugavuseks vajalist kuumust. Oli mõnus nautida seda veevälja ääretut kaugust, taeva ja meresina sulavust ning päikese kiirte mänglemist veepinnal. Rahurikkujaiks olid vaid kajakad. Mulle valmistas isegi lõbu vaadelda, kuidas nad iga väiksemat toidupala, mida reisijate poolt merre heideti, jälgisid ja silmapilkselt välja tõid. Siis aga oli üks vallatu poiss neid tüssanud, mille järgi nad muutusid häbematuks ja nii mõnelgi tuli lahkuda oma mugavalt lebamisasemelt, et puhastada rõivaid.

Jõudsimine Helsingi vaatepiirkonda. Silmale avanes koguni uus vaatepilt — milline Eesti rannas puudub. Helsingi lähedal kerkivad merest hiigla kaljumürakad, mis oma punakas- ja hallikas-pruuni, hallika ja sinikas hali tooniga imehästi sobivad mereraamistikku. Neid kaljumürakaid on terve hulk — ühed vähemad, teised hoopis suured. Esimesel suuremal, kus asub majakas ja majakavahi elamu, näeme tüübilist soome maja — see on ühekordne punaseks värvitud puumaja, valgete nurkpalistuste ja valgete aknaraamidega.

Helsingi sissesõidul pakub kaunist pilti Suomenlinna („Soomekindlus“ — merekindlus, vastav meie Naissaare merekindlusele), kus terve linnaosa on ehitatud kaljusaarele.

Soome keele kursus

meri — meri
laiva — laev
kirkko — kirik
taivas — taevas
satama — sadam
vesi — vesi
lämmän — soe (lämmi)
puu — puu
puisto — puestik
uusi — uus
sydän — süda
sydämmellinen — südamlük
tervehdys — tervitus
terveisiä — tervitusi
paistaa — paistab.

Häädamisel mitte unustada: Soome „d“ häädamine erineb tunduvalt eesti omast.

See kõlab peaaegu nagu r, kuna keeleots puudutab kergelt, kuid ilma värinat tegemata suulage (mitte hambaid!)

NB! Eelmises numbris on hr. A. Salmela märgitud hõimutöö viljelejaks Helsingi „Eesti Seltsis“. Öiendame siinkohal, et hra Salmela hõimutöö sünnib ülesoomelises ulatuses. Toim.

Siis vaade Helsingile. Juba kaugele paistavad 4–5 ja enam kordsed suured ehitused oma pehmeis toones. (Enamik maju on ehitatud graniidist.) Üle teiste uhkustab Suurkirkko (Nikolaikirik) oma massiivse kogu ja kiirgavate kuppeltornidega.

Üldiselt on Helsingi kogumulje väga jõuline, suurejooneline, nii et soomlased ise tsiteerivad uhkusega — mida paljud reisijad nende päälinna kohta tähendanud: „Graniitne linn kaljudel.“

(Järgneb.)

Kirjavahetus välisnoortega

Möödunud aastal „Õpilases“ avaldatud üleskutse kirjavahetuse astumiseks välisnoortega leidis ülielavat vastukaja. Kirjavahetuskuponge saabus toimetusele nii suurel hulgal, et polnud võimalik rahuldada kõiki korraga; mõningad soovid (Inglismaaga) jäidki rahuldamata. Viimastele kirjavahetust-soovijatele loodame hankida käesoleval aastal sobivad aadressid.

Eriti tähtsaks tuleb lugeda sidemeteloomist Välis-Eesti noortega, kuna sel teel meil on võimalik toetada neid nende rahvuspüüetes ja pakkuda neile huvikohaseid teateid kodumaa ja tema vaimuelu edusamide kohta.

Möödunud aastal pöördusime Välis-Eesti organisatsioonide poole Austraalias, Brasiilias ja Lätis. Käesoleval aastal oleme laiendanud neid sidemeid suurel määral, luues vahekorra Välis-Eesti koolide ja organisatsioonidega ka paljudes teistes kohtades.

Kui õpilastel on tekkinud huvi kirjavahetuseks hõimumaade noortega või Välis-Eesti noorsooga, siis esimene saadetis võiks valmida ühiselt õpetaja juhatusel. Õpilased võiksid saata kas piltpostkaardi (ka oma joonistatud), lühikese kirja või midagi oma tööst — näiteks joonise lühikese seletusega, paberilõiketöö jne. Kirjutatagu loomulikult emakeeles, kuid kirjutis olgu lühike.

Kantagu erilist hoolt iga saadetise kauni välimuse ja hää sisu eest.

Kui saadame korraga kogu klassi kirjad, siis on hää koondada nad ühiseks ristpaelsaadetiseks päälkirjaga „K ä s i k i r i“. Selle tariif on 5 senti iga 50 grammi päält. Õpetaja saateteki lähikes muidugi eraldi hariliku kirjana.

Seekord anname järgmised aadressid:

1. Hr. Jüri Viinamägi, Caixa 3530, Sao Paulo, Brasilia. Selle aadressi puhul võime rõõmuga juure lisada, et hr. J. Viinamägi, kes töötab Sao Paulos eesti laste pühapäevakooli juhatajana, on tuline kirjavahetusepooldaja ning algataja.

2. Estonian Society „Eesti kodu Linda“, 700 George Street, City, Sydney, Australia.

3. Aluksne Eesti Noorte Selts, Aluksne, Latvia.

4. Suomen Opettajayhdistys, Helsinki, Suomi. A. J.

KASULAPSED

Alg. lhk. 1

„Oleksid pääsupojad terve suve toas, ei tarvitseks liimipaberitele raha raisata!“ pajatas isa. Üldine naer. Sää! kostab aga jälle: Srii—srii! ja kärbejaht läheb lahti. Ühel päeval pesime käsi 18 korda!

Mängisime neljandat päeva linnuema-isa. Kell võis üksteist olla. Sää! kuulsime samast katuserennist: Srii-srii! Tõttasime vaatama ja leidisime neljanda maimukese. Teda toitsid ilusad mustjassinised purtpääsukesed. Nüüd silmasime ka mansardkorra sarika küljes tolknevat pesa. Aru oli käes. Öösel valitses maru. Lagunenud pesast kukkus neljas pojuke. Otsustasime vanemaile nende kadunud lapsed tagasi

anda ja panime oma kolm hoolealust neljanda juure. Ise vaatasime eemalt. Vana pääsuke tuli kärbes-tega, jäi renni äärele ja vaatles suurenenud peret. „Loeb, kas mõni puudub!“ naeris Uudo.

Meie kasulapsed tundsid aga vanemad kohe ära. Kaelad sirgusid, punased kurgukesed avanesid ja: „Srii—srii! kärbest!“ Eriti kõrgel oli „võrukaela“ pää ja — kes ees, see mees — sai kärbsenoosi endale.

Meil oli üpris hää meel. Mõtelda, linnukesed said vanemad tagasi! (Üsna tasa peaks aga lisama: meie saime kärbeküttimisest lahti.) Istusime murul ja vaatlesime, kuidas vanemad usinasti nelja last toitsid.

Päike jõudis lindudeni. Katuseplekk soojenes ja maimukesed hakkasid lõõtsutama.

Asusime pesa otsima. Vanatädi kerakorvi tohtis tarvitada vaid „esimese abina“. Kähku meisterdasime puust kastikese. Selle naelutas isa põhjapoolsele maja seinale katuse alla. Karbi põhja asetamise sulgi ja toimetasime maimukesed sisse.

Peagu tunni lendlesid vanad pääsukesed ümber uue elamu, siis hakkasid uuesti poegi toitma. Öösel aga magasid lapsed üksi kastis, kuna vanemad lagunud pesa asemel sarikal puhkasid.

Umbes nädala pärast viisid vanemad lapsed katuseharjale ja õpetasid neile kärbepeüüdmise saladuse. Noored õppisid virgasti. Juba varsti vihisesid akende taga tumesinised lennukid kärbeste, sääskede ja kihulaste kannul.

Kadu paharettidele! A. B.

tesoo ligiduses. Ta ei mõelnud Goshmilile. Kena koht, kus ta soole ligines, oli kaugel eemal tollest kohast, kus ta teda esmakordselt oli kohanud, ei tulnud talle mõttessegi, et siin võiks olla ta pesa. Ta tegeles kõigepäält küsimusega, kuidas pääseda muidasse vajumata üle soo. Ta oleks võinud ju minna ümber soo; aga see tee oleks olnud liig kõver ja ta tahtis veel enne, kui pimeneb, jõuda oma omi.

Oli aeg, mil hakkab hämarduma, ja soo näitas end oma viltsaimast küljest. Tema mädanevate loikude pinnal ei liikunud miski; kauase ootamise ja mustavaivase sügavusse vaatamise järel retsidsid tasa kerkiavad mullid, et sügaval all tihedas muidas oleksid kõikisugused elukad. Ja vaatatamata rõhuvale vaikusele, oli õhk, kui seisatuti vaikselt ja teritati kõrvu, täidetud tasaseist hingetõmbusist, tüksumisest ja sülisevast visinast, mis näisid esile tungivat varjatud avavusest pulstunud vesikasvudes. Iga puu, iga oks, iga kivi oli kattunud sambla või samblikuga. Ja see sammal oli roheline nende olevuste rohelistest, kes elavad suurest niiskusest. Selle mädasoo mudases kõrves leidus siin-saal väikesi kuivemaid kühmukest nagu saared, millel ringutasid oma põimunud oksid kuuksed ja teisised puud. Kes tundis seda maakohata, võis liikuda üheltsäätaselt saarelt teiselt, kartmata saada neelatud mädasoost. Praegu jõudnud ühele saarele,

Tööga valmis, ronis ta koopast tagurpidi välja ja aetas vaatlema Tolmust Tähte. Ja ta pilk küsis nii selgelt, kui veel võimalik:

„Noh, ja mis mõtled sa siis nüüd teha?“

Tolmune Täht polnud vahepeäl veel midagi otsustanud ja andis Goshmilile mõista, et ta uutesse ettepanekuisse suhtub üldse sõbralikult. Aga Goshmilil puudusid edasised kavad ja tal polnud esitada midagi. Tolmuse Tähe pilk libises üle rabasoo. Oli vahepeäl pimenenud; mustad laukad näisid veel mustemad kui enne. Teadmata ülekäike, näis sel silmapilgul võimatu põigata üle soo terve nahaga. Goshmili aga ei avaldanud mingit huvi Tolmuse Tähe saatmiseks. Kui tullakse külla nii ebasoodsal ajal, ei või temalt, Goshmililt, tõepoolest mitte loota, et ta külalise kindlasti veel koju viiks.

Pimenes aina: kõik loigud ja rabamülkad, kõik pehastunud puukännud näisid hingavat niisket pimedust, tiined hukkumise eost.

Tolmune Täht vaatas otsa Goshmilile ja kohkus. Temagi mõjus oma mustas kasukas küllalt süngelt, aga siiski soojalt ja kuivalts. Atmosfäär kõige avaramat mõnusust mängles ta ümber, tehes määratult hääd sellisel niiskel ööl. Kui emakaru oli koopasse tagasi pöördunud, tekkis poisil kindel otsus. Ta andis karule aega end koduselt sisse

*) mokassin — Põhja-Ameerika indiaanlastil tarvitatavad toornahast

ilma, et oleks juhtunud midagi erilist, kuigi mõne aja pärast Tolmune Täht jällegi kord viibis lehis-

Rahulikult libisesid mööda päevad uues kodus, Uud voodikaaslaste.

NELJAS PÄÄTÜKK.

Uud voodikaaslaste.

See nais otsivat midagi metsa varju peituvat. Hoopis teissugune oli tolle sissestungija rünnak. Kuigi Kiirjooksja oma kurjas südames täpsalt oma sihti teadis, oli ta metsa silmis kahtlane sala-pärastus sentundmata jälgede otsingul. Nii ligines see kaval rahurikkaja salaja Kollase Koera asukohale Chetava-jõel, aimamata, et sel hetkel vaevalt pool miili teda tema ohvrist lahutas.

Uue astunud, maa, mille kaitsev soo varjas tema südame aardeid, pöördus ta tagasi pesssa kuuse-juurte vahele.

Ka Tolmune Täht ei märganud midagi sellest rahurikkujast, kes ettevaatlikult mokassinidel*) mis vaistlikult igast langendud oksast kõrvale hoiavad, vargsi läbi videviku liikus. Indiaanlaste viisil vältis ta samuti igasugust karta. Aga tal ei tundunud uuel kodumaal enam võoras ja ta leidis oma tee selle inimese kindlusega, kes teab, et se tee viib koju.

Hoopis teissugune oli tolle sissestungija rünnak. See nais otsivat midagi metsa varju peituvat. Kuigi Kiirjooksja oma kurjas südames täpsalt oma sihti teadis, oli ta metsa silmis kahtlane sala-pärastus sentundmata jälgede otsingul. Nii ligines see kaval rahurikkaja salaja Kollase Koera asukohale Chetava-jõel, aimamata, et sel hetkel vaevalt pool miili teda tema ohvrist lahutas.

See on kange arstim, ja paljud linnud ning metsloomad on loovutanud selleks oma jõu.

Meie arstimimehed valmistavad seda sel kuul, kui äikeselind taevast oma tiibu kokku peksab.

Sa ei saa teha mulle ühtki häda, ka siis kui sa seda sooviksid.

Sest minu arstim on kangem kui sinu oma, saadud karudelt.“

Tolmune Täht peatus. Kogu aeg, mil ta oma „arstimit“ valmistas, polnud Goshmili liikunud paigalt, oli vaid pääd kentsakalt siia-sinna kõigutanud. Ta ei teadnud küll, mis Tolmune Täht talle ütles, aga see oli siiski talle mõjunud. Nii või teisiti, „arstimit“ jõud oli sõnust vallandunud ja imbunud talle ajju. Nüüd ta teadis, et ta sellele olendile, kes omas nii erilist arstimit, ei või midagi teha. Ja ta teadis ka, et see temalegi midagi ei tee. Aga lastele? Oma kirglikus emarmastuses mõtles ta enam neile kui iseenesele. Sellepärast polnud ta veelgi täiesti rahustatud.

Millisel viisil avastas Tolmune Täht, et Goshmilil on pojad, on ja jääb üheks paljudest salapärasust. Mets on hää, et hoida saladusi. Ent mõnikord lehvivad saladused ohakaudemina madalais hoovustes ja rändavad ajast ajju. Nii koitis Tolmusele Tähele valgus ja ta oli asjas teadlik. Ja samal saladuslikul teel teadis Goshmili, et ta teadlik oli ja samuti sai talle selgeks, et tal ei tarvitse-

Juhuslikult teispool sood viibides oleks ta mär-
ganud, kuidas saäl üks teine inimkuju vargsi ene-
sele metsaalust mööda teed rajas, nagu peaks ta
iga tähelepannu eest kõrvale põikama, ja see oleks
ta arvamusst Carbuna rahva ülitihedusest veelgi
kinnitanud. Onnaks, enese hingerahuks ei näinud
ta seda kaju ometi mitte, ja aimamata, et kaugel
hädahohtlikum sissetungija keeldud maa piirest oli

teavad aga uued elanikud Carbunas vähemalt seda,
valt täituma, mõles ta iseeneses. Loodetavasti
kuni ta kadus. Mets hakkab tööpoolest kohuta-
Goshmili silmad järgnesid talle tähelepanelikult,
rahulikult tagasi.

ega ta hundi pärast mingit muret, ja tõmbus siis
kinnitas sellele veel kord, et tal argu olgu tema
teha, kui õnnestatud tema selle tutvuse pärast on,
lemine lõpetada. Ta katsus karule mõistetaavaks
muutunud. Tolmune Täht tundis olevat aja jut-
edasi, kuigi Goshmili jälle usna sõbrahikuks oli
mängu enam õigesse vette sattuda ja lohises vaevu
Jutlemine ei tahtnud pärast seda väikest vahe-
temal, emakarul, juba sündides eemaldatud.

tohiks tunda vaid üht soovi, oleksid need künned
kaks küünt ühest või kahest kapast nii, et hunt
mingit häda teha, siis tabaksid teda ta üks või
lisel pojale, kellele ta juhuslikult soos komisstuks,
nii kahtlaselt nõuks võtnud katsuda ükskõik mil-

nud karta hirmu. Kuna nüüd tema hing oli rahus-
tunud, lubas ta ka oma kehal puhata. Et selle
olemist mugavaks teha, asetus ta oma kõige laie-
male kehaosale ja vaatas oma uut tuttavat, huu-
mori ilme väikesis hiilgavais silmis.

„See siin on nendele hää koht“, tähendas Tol-
mune Täht pärast seda, kui ta Gosmili pilgule
vaikides oli vastanud. „Nendele“ osutas loomu-
likult poegadele.

Goshmili pilgutask vaid, aga see tähendas:

„Minu võimuses on sügav tarkus. Kui ma
valin koha, siis ma tean, mis ma teen. Minu las-
tel on kõik, mis nad vajavad.“

Loomulikult ei tulnud Tolmusel Tähel mõt-
tessegi vastu vaielda, nagu poleks ta oma lastele
õige ema.

„Huntidel pole siin asu!“ tähendas korruga
emakaru.

Tolmune Täht viskas talle pilgu ja nägi, et
huumor ta silmist oli kadunud. Jaa, Goshmili
vaade oli peaaegu kiusakas. Poldud sõnagagi mai-
nitud Kiopot, aga siiski tajus poiss, et Goshmili
oli selles teadlik.

„Ütlen seda oma hundile,“ arvas ta rahulikult.
„Ta ei tee neile mingit viga.“

Goshmili silmad valgatasid täiesti arusaadavalt.
Ta avaldus nii selgelt, nagu seda vaid sõnad olek-
sid võimaldanud. Oleks mingisugune hunt tõesti

Juba hüppe teinud, siis oli ta alles Tolmuse
Tähe ära tundnud, oli selgunud: See polnud ta
lapsi puutunud. Väikikiret muutis ta selleparast
suunda ja hoolitses, et kardetav soost ei tabanud

oma mõtet.
Goshmili seletus, kui ta oleks suutnud sõnastada
„Rippus juuksekarva otsas,“ oleks kõlanud

uhhe tolli.
mata eksis emakaru Tolmuse Tähe suhtes vaid
duks võimas karukeha keset hüpet. Sellele vaata-
midagi hoopis erilist. Nais peaaegu, nagu poor-
Siis — viimaseima sekundi murdosakesel — juhtus
Kõlm hiigla hüpet, ja ta oligi kraes — peaaegu!
polnud teinud mingit viga. Ka põgeneda oli hilja.
Polnud enam aega setada, et ta poegadele

See oli karuema!

ahkides päale soostis, taipas ta ähvardavst ohtu.
rada üle soo. Ja alles siis, kui talle midagi vihast
kis rahuliku kindlusega piki tublisti sõtkutud tee-
luses ega märganudki rasket musta keha, kes sör-
see talle südammasse läks. Ta seisis hardas imet-
paksumaalised kehakesed mõjusid nii haledalt, et
Nende väikesed, tihedalt teineteise ligi surutud
poega kõvasti kokkurullinult raskesti magavat.
kummardus ja nägi oma imestuseks kaht karu-
juurikate vahele kõnestatud sügava koopa. Ta
mida varjasid kaks kuuske, avastas Tolmune Täht

märki. Aga vältas vaid paar silmapilku, kuni ta
oma ehmatuses täitsa oli toibunud.

„Ära tee seda enam,“ näisid ütlevat väikesed
sädelevad silmad.

Tolmune Täht andis talle mõista, et ta on kau-
gel mõttest seda kunagi veel teha ja et ta ka seegi
kord ei tahtnud seda teha. Karupoegi vaatles ta
täiesti puutumatu, nad olid ju nii rasvased ja
veetlevad! Nii või teisiti, Goshmili uskus seda
tumma tõendust. Ta tõukas oma suure pää ja
tugevad õlad koopasse ja hakkas poegi oma hiigla-
keelega lakkuma. See ei toimunud mitte niivõrd
puhtuse huvides, kui et end pärast ehmatuses
toibumist lohutada. Pojad vihkasid seda, saada
pestud. Üksainus vägeva keele liigutus ja karu-
poja üks külg oli tingimata kõrist sabaotsani läi-
kiivpuhas. Kui pojad veel püüdsid vastu ajada,
pööris emakaru nad oma kohutava käpaga kähku
ümber, ja pesi erutava põhjalikkusega ka teist
külge. Eriti haavav tundus poegadele see, et sää-
rast suurt puhastustööd toimetati nii hilja õhtul.
Sel hetkel soovisid nad toitu, aga mitte puhtust, —
lisaportsjon toitu, mitte keelt. Nad väaksusid,
punnisid vastu ja mõmisesid tagasihoidlikult ning
katsusid hammustada ema käppa. Igatahes kuul-
matu käitumine. Goshmili aga, harjunud nende
kasvatamatustega, ei lasknud end sellest eksitada,
vaid jätkas rahuliku meelega oma puhastustööd.

Narvas avati mälestussammas Karl XII

Rootsi Raudpea võit Narva all

Kui 10 000 purustas 40 000

Üle kahe sajandi on möödunud ajast, kui meie maa kuulus veel Rootsi riigi külge. Kuigi tänapäeval veel elab mälestusi vanast hääst rootsi ajast, kujunesid Rootsi valituse viimased aastad meie maale väga rasketeks.

Viletsuse põhjustasid suured viljakaldused aastail 1695—1696, mil maad vintsutas nälg. Inimesed ja loomad surid nii hulgaliselt, et nende matmine tekitas raskusi. Viletsusele seltsis suur Põhja sõda, mis kestis 21 a., mille põhjustas Balti aadliku äraandlik ja riigi väenulik tegevus eesotsas Johan Reinhold von Patkul'iga, kes õhutasid vaenu naaberriikide vahel.

See õnnestuski neil. Ja kui Rootsi troonile astus noor ja isekas Karl XII, arvasid vaenlased olevat paraja aja võtta Rootsilt Balti mere rannikumaad. Taani - Poola - Vene ühine kallaletung algas. — Kuid keegi ei lootnudki nii energilist vastupanu kuiseda korraldas Karl XII.

Poolakad löödi Riia alt tagasi ja taanlased sunniti rahu tegema veel enne, kui jõudis alata liikuma Vene suur vägi. —

Karl XII, lõõnud taanlasi, ruttas appi oma vägedega Riiale. Maandudes Pärnus, kuulis ta, et poolakad

juba võidetud. Samal ajal tuli aga teade, et Vene väed olid ünninud Narva. — Kiirelt koondas Karl oma väed Rakverre, kust algas siis edasitungi Narva poole. Venelastel oli kindlustatud liinidel umbes 40.000 sõdurit. Neile võis Karl vastu saata umbes 10.000 meest. Neist osa oli värbitud Soomest, osa Eestist ja ilma korraliku väljaõppeta.

Kuidas arenes nende vägede vaheline lahing, sellest kõneles üks Rootsi ajaloolane pühap. 18. okt. Karl XII mälestussamba avamisel.

Lahing, mille mälestuseks püstitatud avatud sammas, algas 20. novembril 1700. a. punkt kell 2 päeval Härgmäe (Härmamäe) üüüüü juures.

Karl XII oli sunnitud muutma senist sõjapidamise taktikat, kuna tal tuli võitlusesse astuda neli korda suurema vaenlasega. Otsustati väed koondada kahte punkti, et siis vaenlaste kindlustatud rindest läbi murda.

Kaks raketti olid lahingu alguse signaaliks ja mõni minut hiljem olid Rootsi väeosad juba venelaste kindlustatud liinidel, teostasid läbi murde ja ajasid Vene väed segadusse veel enne, kui Vene väeülemad õieti arugi suutsid saada, mis sünnib. Venelased põgenesid, järg-

nesid hüppelised pääletungid vasakule ja paremale, ümberhaarangud. See senini ennenähtamatu ja uudne sõjapidamisviis pillas laiali suure Vene sõjaväe nii kiiresti, et õhtul kella kaheksaks loeti lahing lõppekuks suure võiduga.

Väeosad alistusid, vange ei võetud, niipalju oli alistunud. Ainult väeülemad võeti vangi, kuna sõdurid lasti vabalt minna. Üle Narva jõe viiv sild koormati nii rängalt, et see kukkus jökke ühes üleminevate sõduriparvedega.

21. novembri hommikul asus Karl XII ühes oma väeülematega Pähklimäe mõisa maaalal olevale kõrgendikule, kus temast mööda marssisid alistunud vene väed — tagasi Venemaa poole. Saagiks olid rootslased saanud kogu Vene sõjaväe laagri, kahurid, relvad, telgid, toidumoon, 151 lippu ja vangidena Vene väejuhid.

Selle lahingu mälestuseks püstitatud sammas, mis valmistatud Rootsis, toodi laevaga Tallinna ja säält edasi kohale raudteel. Kuues osas kaalus see kokku 31 tonni.

Samba alus on 8,5 mtr. kõrge, millel asetseb umbes 2 mtr. kõrgune pronksist valatud lövi.

Samba ümber on reserveeritud maad umbes 4 ha, kuhu istutatakse park. Mälestussamba avas Rootsi prints Gustav Adolf võidukate Narva lahingu aegsete Rootsi lippude lehvides.

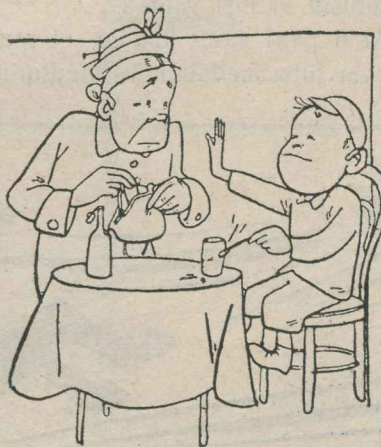
Kirjatuvi päästis väeosa

Lille'i linnas Prantsusmaal on mälestussammas, mis püstitatud maailmasõjas hukkunud 20000 kirjatuvi mälestuseks, kes kuulusid Prantsuse, Inglise ja Ameerika väeosadesse.

Hukkunud kirjatuvide hulgas on omandanud erilise kangelaskuulsuse inglise kirjatuvi nr. 615, keda hiljem hakati kogu frondil nimetama „Chere ami“ — kallis sõber. Tema kangelasteo läbi pääsis kindlasti hukkumise eesmärgist esimene Ameerika pataljon.

Ameerika pataljon oli eraldatud teistest oma väeosadest ning asus juba hulk aega vaenlase hävitava tule all. Väeosa ülem püüdis igal viisil anda tagaolejaile märku oma hädaohtlikust seisukorrast, kuid ei saanud ühtki käskjalga välja saata.

NOOBEL KAVALER

„Lase, tädi, mina maksan — on ikka nooblim, kui meesterahvas maksab.“

Lõpuks saatis ta välja seitse kirjatuvi vastava teatega. Kuus tuvi said juba väljalendamisel silmapilkselt surma ning kukkusid kuulidest purustatuna kaevikute taha maha.

Viimasena lasti välja tuvi „Chere ami“. Vaevalt ta jõudis tõusta lendu, kui vaenlane juhtis oma tule temale ning tuvil kukkus maha sulgi. Vaatamata haavale, lendas tuvi siiski staabini. Siin selgus, et üks shrapnellikild oli tuvil purustanud rinnaluu ning parema jala. Seega oli tuvi lennanud kogu selle maa raskesti haavatuna.

Pataljon, kelle tuvi oma kangelasteo läbi päästis, oli eriti vaimustuses tuvist ning nimetas ta otsemaid oma pataljoni aupatrooniks. Tuvi saadeti tervisparandusele lõunasse, kus tema eest kanti erilisel hoolt. Pääle paranemist viidi tuvi kaasa Ameerikasse, kus teda näidati kui kangelast vaimustatud rahvahulkadele. Kõikjal söödeti kangelastuvi ainult kõige paremate paladega ja maiustustega. Kui tuvi lõpuks suri, topiti ta täis ning paigutati Bostoni rahvamuseumi klaaskasti, kus teda nüüd igaüks võib näha.

TEHAKSE

ÕLIMAAL

See on nüüdisajal kasutatavam maalitehnika, kuna ta on väga „mugav“ käsitlemiseks.

Maalialuseks on tavaliselt lõuend, mis tõmmatud puust raamile. Kui võtta harilikku lõuendit, siis on tarvis seda enne maalimist tihendada, s. o. riidekoe augukesed täita ja lõngad imbutada, et nad värvi õli ei imaks. Imbutamise vedelik koosneb liimiveest värnitsa lisandiga, millesse segatud kriidijahu (Segu valmistamiseks vaja tunda eri „kniivi“!) Lõuendit raamil

vaabatakse korduvalt, kuni muutub välispinnalt siledaks, ei paista läbi ja on trumminahana pingul. Vabrikus valmist. maalilõuendi pingutamiseks on vaja kiilraami, sest servadest tõmbamine naelutamise juures ei ole küllaldane. Kiilraam on tehtud nii, et kaheksa kiilu abil (igas nurgas kaks) saab raami ümbermõõtu pärast lõuendi päale naelutamist pisut suurendada, et lõuend pingule tõmbuks.

Õlivärvid (nad on tehtud värvi-muldade ja linaõli segust) hoitakse tinast tuubedes (nagu hambapasta, rudol ja kalaliimigi). Maalimise puhul pigistatakse neid parajal hulgal värvilauale, kust harjas-pintsliga või maalimis-spahtliga võetakse, samal laual toonid segatakse (kui vaja) ja lõuendile kantakse. „Kui-vavad“ maalil mõne päeva jooksul. Õlivärvid segunevad väga hästi,

kuid tuleb teada, missug. värve keemilistel põhjustel ei tohi segada — et maalitud toon ajajooksul ei muutuks. Õigete segude puhul (kui päike maali ei pleegi) maalitud toonid püsivad muutmatuna väga kaua — sajandeid.

Vanasti maaliti nii, et maalipäälispind jäi siledaks, mis siis erilise lakiga kaeti. Nüüd aga paljud maalijad nimelt soovivad jätta nähtavaks pintslil või spahtlil jäljed, pannes (lillekobaraid v. m. maalides) värvi lõuendile otse hunnikusse. See on muidugi üleaarne ja liialdus, aga ei saa salata, et võttel on mõnikord ka omamoodi võlu: ta avaldab maalija tööjulgust ja ajaraiskamatut hoogu.

A. P.

VARSS

Hobused sõid metsas rohtu. Metsa äärest läks mööda raudtee. Noor varss sõi kõhu rohtu täis ja tahtis nüüd koju minna. Küla polnud metsast kaugel. Äkki kuulis ta selja tagant kohinat ja müdinat. Hirmunult vaatas ta tagasi ja nägi, et tema päale tormab miski suur ja must elukas.

Varss ehmatas koledasti ja tahtis joosta teelt kõrvale, kuid raudtee oli selle koha päält väga kõrge. Siis hakkas varss roobaste vahel pikuti raudteed edasi jooksmas. Tagasi vaadates nägi ta, et elukas ikka ligemale tuleb. Varss hakkas veel kiiremini jooksmas.

Vedurilt nägi masinist jooksvat varssa ja lasi masinal tasem minna. Siis vilistas vedur, et varssa teelt ära hirmutada. Kuid varss tõstis oma lühikese saba taeva poole ja jooksis mis jõudis, ikka pikuti raudteed.

Siis otsustas masinist teda auruga hirmutada. Hirmsa vuhisemisega tungis aur vedurist välja. Varss ehmatas veel rohkem, kuid siiski ei läinud teelt kõrvale. Vedur vilistas uuesti ja hakkas tugevasti ähkima, nii et mets ümberringi aina kajas.

Varss aga jooksis. Juba hakkas ta väsima, — selg ja kõhualune muutusid vahust valgeks.

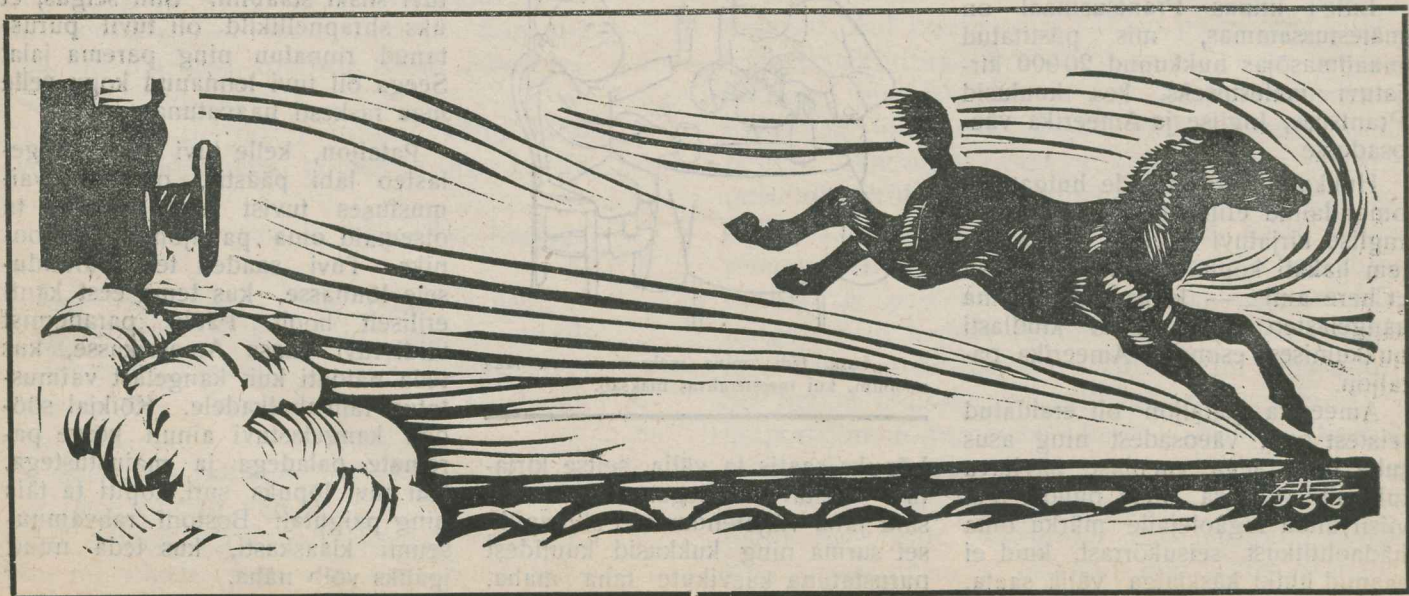
Äkki pani varss tähele, et raudtee on juba madalamaks muutunud.

Nüüd hüppas ta roobastest üle ja jooksis rohtupidi kõrvale. Looma süda tagus hirmu pärast nagu haamer. Masinist naeris ja mõtles:

— Ahaa, ehmatas ära, lollike! Nüüd võib jälle auru lisada. Rong sõitis mürina ja mühinaga mööda. Tee käänakul andis veel pika vile.

Varss aga jooksis hirmuga metsa ja peitis enda põõsastesse. Kui ta nägi, et kole elukas teda hoopiski enam taga ajada ei mõtelnud, — jäi ta rahulikult seisma. Siis hirmahtas korra peenikese häälega, aevastas, hammustas paar korda rohtu ja jooksis rõõmsalt traavides koju.

(Jutt on pärit Nõukogude Vene eesti laste lugemikust „Kool ja asundus.“)

Lühikese ajaga on saanud populaarsemaks maaraadio-vastuvõtjaks

„Kannel“

sest ta on:

- suurepärase kõlaga
- häa selektiivsusega
- ilusa välimusega.

Samad paremused ka aparaatidel

„VANEMUINE“

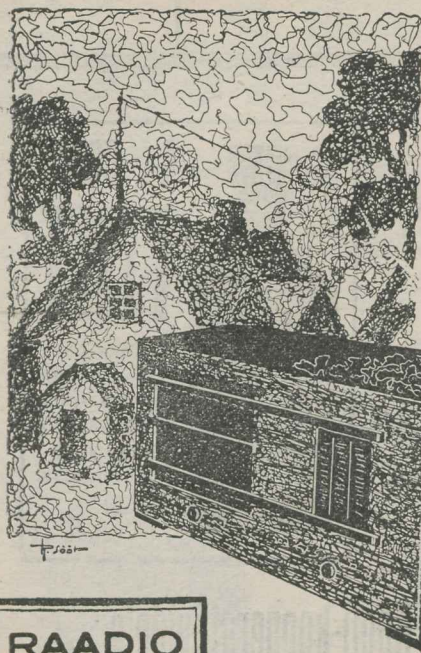
5 lambiline, 3 lainealaga, hind kr. 195.

„SÜMFOONIA“

6 lambiline, 3 lainealaga.

Kaks viimast eriti kohased koolidele.

Aparaadid müügil üle maa.

RAADIO
TERE

Roman Gutman

Šokoladi- ja
kompvekikauplus

TARTUS, KAUBA TÄN. 1

Barklai platsi kõrval

Vahetan Pirita ja teiste Eesti postmarkide vastu erisuguseid välismaa postmarke vastavas väärtuses. Vastan kiiresti.

L. AAVIK, Irboska.

Eesti raadiotööstus edeneb

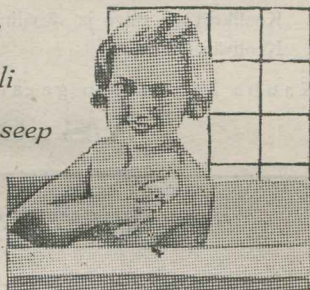
Raadio levimine Eestis on sammunud viimastel aastatel esirinnas. Uudistüübid tõrjuvad eemale vanemad ja iganenud vastuvõtjad. Meie lehe Tallinna esindajal oli võimalus tutvuda Tallinnas asuva kodumaa raadiotööstuse „Radio-Tere“ aparaatidega. Nimetatud firma on viimasel ajal müügile lasknud rea uute konstruktsioonidega täiendatud vastuvõtjaid, neist oleksid nimetamisväärsamad kolmelambiline aparaat „Kannel“, siis viielambiline super „Vanemuine“ ja käesoleva aasta viimane täiendatud kõigi lainealade vastuvõtja „Orel“. Need vastuvõtjad oma nägusa ja meeldiva ehitusviisi ja väljanägemise poolest on leidnud rohkesti levikut meie raadioturul. „Õpilaslhes“ ilmub lähemal ajal ülevaateid ja õpetusi raadioaparaatide valmistamisest.

Veronika

Palmõli

Saunaseep

on
parim
sauna
seep!

VÄGA VANA kultuurtaim on hernes, mida on tarvitatud juba 4000 a. E. Kr. Itaalias ja 3000 a. E. Kr. Egiptuses. — Naerist kasutatakse juba vanad kreeklased, samuti ka kapsast, ja roomlased. Kurki tunti juba 3000 a. E. Kr. Indias, rändas säält Egiptusse.

OMA ASJUS

Toimetus teatab, et „Õpilaslhes“ endine Tallinna abitalitusjuht — toimetaja V. Eller on tagasi astunud ja uuea teotseb Feliks Sarv.

Ühtlasi juhime lugupeetud tellijate tähelepanu sellele, et aadressi-muutusest teatades lisaksite juure 15 s. väärtuses postmarke.

Koolide võistlus

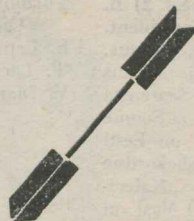
Järgmisest nr. alates hakkame tooma „Õpilaslhes“ sõprade koolide nimesid, mis on oma tellimishulgaga esimese kümne sekka jõudnud.

Seepärast palub talitus kõiki koole tellimislehele juure lisada ka õpilaste arvu koolis.

Koolidel, kel juba tellimised ära antud, palume tõendus õpilaste arvu kohta saata lähemal ajal koos mõne „Õpilaslhes“ sõbra kirjaga talitusele.

Võitjaile koolidele preemiaid!

Põllupidajad!

OSTAME piiramata arvul
SIGU,
LOOMI,
VASIKAIK ja
LAMBAID

ÜHISUS

„Lõuna-Eesti Eksporttapamajad“

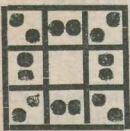
TARTUS

13. RUUDUSTIK RÄÄGIB

?	MIT	SAA	VAI	OL	LEKS	LE						
	EI	TE	LA	KI	O	VA	SUN					
		LAU	SII	VII	PE	NE	SÜ	NIKS				
			LU	LO	TA	MI	DANT	MA	HAA			
				VAI	KI	LÕH	KE	AN	NA	VA		

Ülalolevas ruudustikus peitub üldiselt tuntud eesti luuletus ja selge autori nimi. Lahenduskäik: alata küsimärgist, järgmiseks silbiks on üks eelmise silbi kõrval olevaist silbest ükskõik millises suunas 8-st võimalikust suunast. Lahendage see päffel!

14. Maagiline vigur.

Juuresolevas viguris on 16 punkti nii paigutatud, et nende summa igas suunas on 6.

Paigutage need punktid aga nii ümber, et summa igas suunas oleks a) 5, b) 7. Punktide arv ikka 16.

15. Põlev saar.

Karjane oli oma karjaga valmistumas juba õhtule, kui korraka saare lõunaosas oli süttinud kuiv kulu. Tulemeri lõõmas terve saare laiusele ja kuna saar oli kõrge kaldaga ja vesi ümber väga sügav, siis päälnäha pääsu ei ole. Samuti pole karjasel midagi päälle tulitikkude (lõkke süütamiseks), karjasekepi ja -koti. Ometi aga pääsis kari ja karjane tervena. Kuidas?

16. Kas „ja“ või „ei“?

1) Kirjanik A. Kallas on eestlane. 2) B. Franklin oli Ameerika esimene president. 3) U. Uba on Eesti meister 1500 m. jooksus. 4) „Trips Traps ja Trull“ ja „Kill Martus koolis“ on ühesama autori tööd. 5) Saaremaa on Eesti lõunapoolseim saar. 6) Eesti ja Soome hümn on üheviisilised. 7) Tallinn on Eesti vanim linn. 8) Palusalu oli ainuke kahekordne kuldmedalimees valgest rassist. 9) „Kalevi-pojast“ on ilmunud viis trükki. 10) Vaal on imetaja.

17. „Pää käib ringi.“

Sageli ütlete nii juba mõne ringi keerutuse järele. Mida peab aga kell ütleva, kuna tema osutid tiirlevad lakkamatult — päevast-päeva!

Hallo! lahendajad! Teie ülesanne jääb välja arvutada, mitu tiiru teevad kellaosutid (sekundi-, minuti- ja tunni-) ühe ööba jooksul.

LAHENDUSED

1. Dominomõistatus.

Müts on mehe au.

2. Tekstimõistatus.

1. A. H. Tammsaare „Tõde ja õigus“ I.
2. J. V. Jannsen „Uus variser ehk kõrtsiga ja kõrtsita küla“.
3. F. R. Kreutzwald „Kalevipoeg“.
4. J. Rebane „Siklisõit“.

3. Ristsõnad.

Paremale: 1) Luhaäär, 5) vaga, 6) raev, 8) „RET“, 9) astu!, 11) usub, 13) „Iris“, 16) kosm, 18) ese, 19) „Aita“, 20) ilma, 21) malakas.

Alla: 1) laps, 2) haru, 3) ärtu, 4) rebu, 5) vaagima, 7) „Vaba Maa“, 10) tai, 12) soo, 14) riim, 15) Saal, 16) kiik, 17) Sams.

4. Arvude päffel.

Otsitavad arvud on 75 ja 125.

Auhinnad langesid järgmistele lahendajatele: 1) „Esperanto keele õpperaamat“ — Cowboy, Tartu. 2) Suur karp vesivärve — Rein Sastok Tallinn — Nõmme. 3) Jack London'i „Mc Coy“ — V. Moritz Viljandimaa.

Õieti lahendasid: E. Simka, H. Mets, E. Lepik, J. Tamm, R. Kello, V. Tammekeivi, T. Laredei, Cowboy, Noor Lembit, R. Sastok, V. Motitz, Sam ja L. Lõhmus.

Üllatus

Kes leiab vigu?

Käesolevas nr. libises läbi vigu, mis muudavad lause mõtte. Selliseid vigaseid lehti trükiti 1000 tükki. Siis parandati vead.

Kellele sattus vigane leht?

„Õpilaslehe“ sõprade hooleks jääb leida need vead ja parandatud tekst koos kõrvaloleva märgiga saata 1. nov. talitusele.

Võitjaile preemiaid!

Kooli-kooperatiividele:

TINDID:

Veekindel joonistustush — must ja värviline. Inglisliim „ODOROL“, purkides ja tuubides. Kalaliim „COLLAPIN“. Kontoriliim klaasides. Koolikriit — valge ja värviline. Koolivärvid jne.

Kauba hädus on garanteeritud.

A/S „ODOR“

EMA ÕIGEKEELSUS

„Ema, kas „Peeter“ kirjutatakse kahe või ühe ega?“

„Mis sa asjata pärid, selle ajaga sa oleksid jõudnud juba kolm e-d kirjutada!“

Õpilaslehe **4**
kupong nr.